

Yök, täällä on jotain ötököitä!

► Tuholaistorjujan sesonkiaika alkaa kevään koittaessa

► Torakka ja lude tekevät taas paluuta Suomeen

Timo Rautava
HELSINGIN SANOMAT

► Harmaanruskea perhonen lepattaa keittiössä lampun ympärillä. Mistä se on tullut? Ensín siihen ei osaa suhtautua mitenkään, onhan noita. Yöperhoset vain pyrkivät kohti valoa. Sitten niitä ilmaantuu lisää ja lisää. Lopulta ne asettuvat kattoon kuin kuivat oksat ja väistävät pyydystäjää taitavasti.

Pienen kyselyn jälkeen selviää, ettei otus ole tavallinen yöperhonen, vaan jauhokoisa, joka on viime vuosina yleistynyt muun muassa pääkaupunkiseudun kotitalouksissa.

Koisia on monta lajia. Ne tulevat alun perin Väli-Amerikasta, mutta ovat leviittäytyneet ympäri maailmaa hakien asuinpaikkoja leipomoista, varastoista, kaupoista ja lopulta kodeista.

Jauhokoisa on ainakin aluksi lähinnä esteettinen haitta, ja siitä pääsee eroon yleensä kotikonstein, ympäristötarkastaja **Pertti Metiäinen** sanoo. Kaupungin ympäristökeskuksen yhtenä tehtävänä on neuvonnan ja tunnistusten ohessa ihmisten rauhoittaminen.

On siivottava ruokakomero, heitettävä saastuneet jauhot roskeen ja pistettävä puhtaat suljettaviin purkkeihin. Kun kanta on saatu tarpeeksi pieneksi, otus lopulta häviää.

Tuhoeläimiksi luokiteltavia hyönteisiä esiintyy muutenkin jonkin verran aikaisempaa enemmän, tuotantopäällikkö **Aleksei Kusnezov** Anticimex-yrityksestä sanoo. Kaupungeissa jo hävitettynä pidetty torakka on tehnyt paluuta

Suomeen, samoin lude.

"Liikkuvuus on lisääntynyt, ja niitä tulee ulkomailta matkatavaroissa, vaatteissa tai ostosten mukana. Se voi tapahtua kenelle hyvänsä. Välttämättä edes siisteys ei auta. Vierailija ei nimittäin katso, onko asunto puhdas vai ei."

Hyönteisillä on myös luonnolliset syklinsä. Kevät on meillä sesonkiaikaa, Aleksei Kusnezov sanoo.

Maaliskuun alussa, siis aivan pian, heräävät esimerkiksi sokerimuurahaiset. Ne asuvat luonnossa, mutta tulevat etsimään ruokaa taloista.

Kaupungin ympäristökeskuksen tarjoamalle ötökkäneuvonnalle on kysyntää, sillä ihmisenkin on muuttunut. "Kaupunkilaiset ovat vieraantuneet luonnosta", Pertti Metiäinen sanoo. "Jotkut saattavat olla jo parista hyönteisestä hysteeriisiä. Ennen maalla pidettiin luonnollisena, että niitä oli, eikä niitä pelätty."

Sitä paitsi Suomessa talojen ympärillä on yleensä luontoa, ja ikkunoista tulee joskus vierailijoita sisään. Ympäristökeskukseen tulee viikossa kymmenkunta näytettyä tunnistettavaksi. Noin kaksi kolmannesta niistä on helppoja tunnistettavia. Loput menevät Eläintieteelliseen museoon, ja monet niistä ovat yleensä peräisin luonnosta, josta lajeja löytyy tuhansittain.

Torjunnassa olennaista on vastustajan tunteminen.

"Jotta torjunta onnistuisi, torjujan on tiedettävä, ketä vastaan taistelee. On tunnettava tuholaisen biologia ja käytöstavat", Kusnezov sanoo.

Yleensä vastustaja ja sen joukkojen laajuus selviävät liima-ansoja laittamalla. Samalla paljastuvat myös huoltoreitit ja mahdolliset tukikohdat.

Faaraomuurahainen on esimerkiksi hankala vastustaja. Se on vaatimattoman näköinen otus, joka käyttää ravinnokseen sekä hiilihydraatteja että proteiineja.

"Muualla sitä on tavattu sairaaloissa, joissa se syö sairaalajätteitä", Kusnezov sanoo.

Faaraomuurahaisia on Suo-

Hyönteisillä on luonnaiset syklinsä, ja kevät on Suomessa torjuntafirmojen sesonkiaikaa. Mikko Korhonen torjuu sokerimuurahaisia. Aivan pian alkavat heräillä luonnossa asuvat sokerimuurahaiset.

messakin, ei kuitenkaan sairaaloissa. Se ei menesty Suomen luonnossa, sillä se vaatii 27–30 asteen lämpötilan. Siksi se hakeutuu esimerkiksi lämpimien vesijohtojen läheisyyteen, mutta voi liikkua putkistoissa pitkiäkin matkoja.

Faaraomuurahainen on hankala vastustaja, sillä se perustaa

satelliittiyhdyskuntia ja sitä voi olla vaikea jäljittää. Normaalit ruiskutettavat torjunta-aineet eivät tehoa siihen, sillä vaikka käytettäisiin hitaasti vaikuttavia myrkyä, matka pesään on usein liian pitkä. Se ei pääse viemään torjunta-ainetta pesään asti.

Se on myös aggressiivinen eläin. Kun ravinnonhakijat ei-

vät palaa pesään, yhdyskunnan kehityssykli nopeutuu, Kusnezov kertoo.

Ilmaston mahdollinen lämpeneminen voi tuoda mukanaan uusia tuholaisia, kun meille vieraat uudet lajit siirtyisivät kohti pohjoista. Mutta mitä nuo lajit mahtaisivat olla? "Mielenkiintoinen kysymys

sinänsä", pohtii ympäristötarkastaja Pertti Metiäinen.

"Mahdollisesti tupajumit leviäisivät kylmiin hirsirakennuksiin, näin on käynyt jo Etelä-Ruotsissa. Tupajumithan vaativat melko kosteaa ja lämmintä ympäristöä. Tai termiittit leviäisivät pohjoisemmaksi, nykyinen pohjoisraja kulkee jossain Keski-Euroopassa."

LUPA KOKATA

Ruokatieto